

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izveš Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštne proste. Čekovni račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

Vstajenje in mir.

Trpljenje in vstajenje: to je označba, pomen in nauk velikonočnih praznikov. Zveličar je nesel križ — breme greha vsega človeštva — na Golgoti, kjer je trpel in umrl, tretji dan pa je zmogovito vstal iz groba.

Velikemu tednu je bilo podobno življenje človeštva osobito med svetovno vojno. Vojna je končana pred devetimi leti, vstajenje pa vendar ni sledilo, vsaj ne v dovoljni meri. Z eno nogo stoji človeštvo še vedno v grobu, komaj da je dvignilo drugo nogo, da bi vstalo iz groba.

Povojno trpljenje traja naprej. Narodi in države omahujejo pod bremenom davkov ter preživljajo težko gospodarsko krizo. Poljedelske države trpijo vsled propadanja kmetijskega stanu, ki svojih pridelkov ne more prodati po primerni ceni, dočim mora za visoke cene kupovati vse drugo, kar potrebuje. Industrijske države trpijo vsled tega, ker izdelkom svoje industrije ne morejo oskrbeti dovolj odjemalcev, vsled česar trpijo ne samo industrijanci, ki svojega blaga ne morejo prodati, marveč tudi delavci, ki ne najdejo dela in zaslužka. Brezposelnost je po nekaterih državah narasla do takega obsega, kakršnega predvojna doba ni poznala.

Gospodarska kriza je glavni nagib v zunanji politiki držav v Evropi in izven Evrope. Za gospodarsko ozdravljenje narodov pa je nujen predpogoj mir med državami. Vsi odločilni činitelji zunanje politike v poedinah državah zatrjujejo slovesno, da imajo pri vseh svojih ukrepih in podvzetjih strogo miroljubne namene. Ne bi bilo ne pravilno ne pravično, ako bi dvomili o iskrenosti in resničnosti njihovih mirovniških izjav. Nekak sum bi bil opravičen pri Mussoliniju, voditelju italijanskega fašizma in italijanske države.

Zadnji čas se je vsaj po časnikih čulo nekako rožljanje italijanskih sabelj in premikanje italijanskih topov. Bojzaljive duše, ki v svojem strahu več slišijo, so že tudi čule prve topovske strele ali vsaj prvo prasketanje pušk. Pa ni prišlo do nobenega topovskega strela niti se niso sprožile puške, ki se drugače na meji balkanskih držav kaj rade sprožijo. Priznamo, da bi Mussolini v svoji fašistovski pretiranosti mogoče priredil kaj takega, kar je pred leti poskušal na otoku Krf uprizoriti proti Grški. Zaupamo pa v krepko roko drugih velesil, da bi takoj z vso odločnostjo potlačile vsak poskus kalenja miru v Evropi — najsi tak poskus pride od kogarkoli, pa magari od samega Mussolinija, poglavarja italijanskih črnosrajčnikov. Tako je nevarnost oboroženega spora med našo državo in med Italijo, uprizorjena kakor nekako gledališko gromenje od teatralnosti italijanske diplomacije, prešla in ko se je o veliki noči zapela ter se še poje aleluja, se sme ta slavospev smatrati tudi v tem oziru kot zmagovalne ideje miru.

Kot najpripravnejše sredstvo za ohranitev in utrditev miru na svetu smatrajo merodajni činitelji mednarodne politike zveze med poedinimi državami, takozvane prijateljske in razsodiščne zveze. Takšna zveza, namenjena za ves svet, obstoji v Ženevi pod imenom Društva narodov. Ta zveza bi mogla prepričati vsak oboroženi spopad med posameznimi državami ter tako trajno zajamčiti mir, ako bi imela dovolj avtoritete (oblasti). Toda ve-

sile ji nočejo odstopiti one oblasti, s katero komandirajo nad drugimi državami, in zato je moč Društva narodov preslaba, da bi mogla med poedinimi državami rešiti vse spore in mir ogrožajoče točke na podlagi načela pravičnosti. Da more pravica zmagati, se mora krivica potlačiti. Kako pa je to mogoče, ako je tista država, ki dela drugi krivico, takozvana velesila! Nemoč Društva narodov se stopnjuje, ako se eni velesili pridruži druga velesila, ki je obenem svetovna sila. Tako je z Italijo, katero je zadnji čas vzela Anglija v svoje prijateljstvo in vrhovno zaščitništvo in katero je vsled svoje visoke in velmožne zaščitnice postala na Jadranskem morju in na Balkanu vse bolj objestna, pohlepna in napadalna.

Ker Društvo narodov ne more izvršiti svoje velike in obsežne naloge, bi jo naj delno vršile za posamezna ozemlja zveze med poedinimi državami. Tako je nastala locarna zveza — tako imenovana od švicarskega mesta Locarna ob Velikem jezeru, kjer je bila v jeseni 1925 sklenjena — med Nemčijo in Francijo, ki bi naj pod jamstvom Anglije in Italije zagotovila francosko-nemški mir. Francosko-nemškemu Locarnu bi naj bile sledile druge slične zveze, zlasti balkanski Locarno med državami na Balkanu. Takšna zveza bi edina mogla zajamčiti uresničenje načela: Balkan balkanskim narodom ter osvoboditi balkanske države nevredne in v gospodarskem oziru škodljive vloge, da so samo sredstvo za sebične namene drugih držav in nekaka žoga v rokah velesil. Takšna zveza bi se morala skleniti. Da se še ni sklenila, je krivda pri vseh balkanskih državah brez izjeme, pa tudi škoda je pri vseh.

Balkanske države med seboj nočejo skleniti zveze, zato pa poedine iščejo zveze z državami izven Balkana, zlasti z Italijo. Italija je sklenila zvezo z našo državo — takozvano pogodbo prijateljstva med Italijo in našo državo meseca januarja 1924 —, potem z Rumunijo, v novembru 1926 pa z Albanijo pogodbo v Tirani, s katero je Albanija popolnoma prišla pod italijansko nadoblast. Italija je razpredla tudi proti ostalim državam na Balkanu svoje mreže, v katere hoče vjeti tudi Bolgarijo in Grčijo. Ako se ji to posreči, kar se tudi najbrž bo zgodilo, potem bo naša država obkrožena od vseh strani ter bo nudila sliko vjetnika v lastni trdnjavi. Obkroževalne namene Italije napram naši državi tudi potrjuje najnovejša zveza Italije, katero je v tem mesecu sklenila z Madžarsko o priliki, ko je madžarski ministrski predsednik grof Bethlen posetil Rim.

Kot nedostatek vseh takih in sličnih prijateljskih in razsodiščnih zvez med raznimi državami je treba za beležiti njihovo veliko število. Število prijateljev se množi, v istem razmerju pa njihova zvestoba ne raste, marveč se zmanjšuje. Eden sam prijatelj, močan in zvest, je boljši nego 10 prijateljev, kojih srce ni s teboj, marveč ima vsak s teboj svoje sebične namene. Društvo narodov, ako bi mu evropske velesile hotele kaj od svoje prevlasti odstopiti, bi bilo tak močan in zvest prijatelj. Sebičnost in krivičnost poedinih velesil pa mu tega ne dovoljuje.

In ravno v tem je vsa nesreča evropskega človeštva. Narodi hrepenijo po miru in po ozdravljenju. Vsako leto duhovno doživljajo veliki teden in veliko nedeljo svojega Zveličarja. Križ na Golgoti se dviga pred njihovimi očmi. Velikemu petku pa sledi velikonedeljsko jutro s prisrčnim

pozdravom vstalega Zveličarja vsem narodom: »Mir vam bodi!« Zakaj se ta zveličarjni pozdrav Gospodov ne more obistiniti v celoti v mednarodnih in meddržavnih razmerah? Zakaj narodi ne morejo priti do onega na pravi red utemeljenega miru, ki ga tako želijo? Razlog je v tem, ker države, prav za prav vladodržci v teh državah ne priznavajo in v dejanjih ne izvajajo tistih načel, katera je Kristus oznanjal, za katera je on živel in umrl, zlasti načelo pravičnosti. Kadar bo to načelo zmagalo v državah in njihovih medsebojnih odnosih, potem bo trpljenju sledilo — vstajenje.

Česar ne smeš storiti najhujšemu sovražniku,

so storili v preteklih dneh žerjavci in radičevci v državnih zbornici. Ko je šlo za to, da se odpravi državna trošarina na riž, sveče, karbid in kavine nadomestke, so glasovali proti. Ko je šlo za to, da se odpravi carina za bencin in nafto, ki se potrebuje za obrtne, industrijske in kmetijske stroje, so glasovali proti. Ko je šlo za to, da se izpregleda kazen vinogradnikom, ki niso pravočasno prijavili svoj vinski pridelek, so glasovali proti. Ko je šlo za to, da se popravi krivica, ki se je dozdal godila kronskim upokojencem, so glasovali proti. Ko je šlo za to, da se zviša pri osebni dohodnini obdajena začetna vsota in se s tem mali posestniki in obrtniki oprostito dohodnine, so glasovali proti. Ko je šlo za to, da se zniža taksa za pogodbe pri premičninah in nepremičninah, so glasovali proti. In zakaj? Samo zato, ker jih niso sprejeli v vlado. Kri ti zavre v glavi radi tolike hinavščine. Zapomni si dobro to glasovanje v zbornici, slovensko ljudstvo! Milijoni naj grejo v nič, ljudstvo naj umrje gladi in revščine, gospodom okoli Žerjava in Radiča je vseeno, dokler jim ljudstvo ne ponudi ministrskih stolčkov. Prvo je lastna čast in lastni žep — in vendar vpijejo venomer, da so prijatelji, da, rešitelji naroda in države. Zdjaj bodo vendar slepi naročniki nasprotnih listov spoznali, da je njihovo prijateljstvo le preračunjena laž in zavijanje resnice. Glasovanje v parlamentu v četrtek, dne 31. marca 1927 je našim nasprotnikom strgalo krinko z obraza — a »Domovina« bo pisala naprej, da smo vseh nesreč krivi samo mi!

Da bomo nasprotnike poznali.

»Vstajenje Slovenske kmetijske stranke«

Je popisal sam gospod socialist P. in posegel nazaj do Adama. Pri tem pa je konstatiral, da je gospoda tisti, ki to uničuje, kar kmet pridelava. To gospodo je treba odstraniti! Ubogi Pucelj! Minister ni več, zdaj je le še mesar. Toda tudi to ne bo več, ker on to uničuje, kar kmet pridelava — njega bodo odstranili. — Ali misli Prepeluh, da bo na tako brihtno velikonočno voščilo kmetijska stranka res vstala? Naš kmet ni toliko nespameten, da bi začel boj med posameznimi stanovci, ker ve, da bi v takem boju ne imel dobička ne kmet in ne kak drug stan, pač pa taki-le

Kako Jasjek Mosjenžni ni mogel najti sreče.

Poljski spisal K. Przerwa-Tetmajer; preložil Al. Benkovič.

Jasjek se je z obema rokama prijel za glavo.

»Marina! Boljše bi bilo, da mi nisi rekla tega! — O Marija!«

In je sklonil nesrečno glavo, obupna žalost se ga je lotevala. Ona pa mu ponavlja: »Premehek si bil. Zakaj me nisi objel nasilno kakor on? Zdjaj sem kakor začarana...«

»Je že moralo tako biti!« pravi sam pri sebi Jasjek Muzika. »Tako je bilo treba!... Jaz pa tega nisem vedel!«

In je glavo povsnil do kolen.

»Ko bi me vsaj takrat, ko sem šla izza kočice, ne bil tako pustil! Ko bi mi ne bil verjel, ko bi me bil takrat nabill! Ti si me pa takoj pustil, čim sem ti rekla besedico. Kakšen mož pa si? sem si mislila takrat,« je rekla Marina.

»Da bi te tepel? Saj si vendar vedela, da te imam rad kakor svoje življenje.«

»Tega nisem vedela. Mislila sem si: vseč sem mu, če bi me pa rad imel, bi se postavil zame. Jaz nisem taka, da bi se sama komu ponujala.« In Marina je ponosno dvignila krasno glavo.

Jasjek pa je žalostno pritrjeval: »Torej tak bi bil moral biti!... Jaz pa tega nisem vedel!... Kaj pa zdaj?«

»Vsega je konec.«

Jasjek se je rezko vzravnal: »Kaj pa, ako ga ubijem?« A Marina: »Zaprli bi te in potem obesili, in če bi te tudi ne obesili in ne zaprli, bi te itak ne vzela — mehko dušo imaš, otroško, ne možko!«

»Gledal sem nate kot na kraljico...«

»On pa je bil z mano nasilen kot mož...«

Jasjek je kimal z glavo. »Marina!« je rekel čez nekaj časa. »Nisem bil z vsako tako kot s tabo. A ti si mi bila prelepa in stokrat predraga...«

»Čudno srce imaš!«

»Čudno! Kaj bo zdaj z nama?«

»Nič. Ne ljubim te več. Premehak si!«

Jasjek je vstal.

»Zdrava ostanil!«

»O ne! Moraš mi igrati na svatbi!«

»Za ves svet ne!«

»Jasjek! Saj me vendar rad vidiš... Pa boš vendar igral... Nikar me ne žali!«

In Jasjek je ostal in igral.

Igral je tri dni in tri noči, kajti tako svatbo je napravil stari Kruželj svoji bogati hčeri. Igral je tako, da strune niso škripale, ampak prasketale in da se je raztrgal ves novi lok. Igral je tako, da se mu je koža lupila s prstov, da mu je peta od pritrkavanja pričela otekati in mu je tri dni in tri noči voda kar lila od las. Igral je tako, da so ljudje kar strmeli, njemu pa se je zdelo, da mu je duša prešla v gosli, on pa da jo z lokom biča, biča in biča in ji govori: »Mehka si! mehka si! mehka si! — otroška — ne možka!«

Vse tri dni Marinine svatbe ni vzel drugega v usta kot vino in žganje. Pil je in igral.

Pred zoro tretje noči se je končala ta svatba in to Jaškovo igranje.

Z nikomur se ni poslovil Jasjek, nikogar več ni hotel videti, svoje stvari je pustil tu in je tak, kakor je bil, z goslimi pod pazduho odšel iz Rogožnika.

In je srečal starega Gonsjorka, ki je hodil okrog svojega plota in vsajal nove kole. Tudi on je bil na svatbi, a ne dolgo, ker je bil vesel, da je Margareta ostala tam in da bo imel doma mir brez nje. Jasjek je že hotel brez odgovora mimo, a stari Gonsjorek mu je sam položil roko na ramo.

»Še ne pozdraviš me starca? Kam pa greš?«

»Po svetul!«

»Po svetu? Zaradi te svatbe? Ali ti nisem pravil: Pa-zi, če ne te sne! In te je res snedla!«

»Torej z Bogom ostanite.«

»Bog s teboj! Zdjaj vidiš, da te je to dekletce snedlo. Macjek se je pa veseli. To ti je fant! Za tako, kot je ona, je treba hlačnih jermenov, ne pa strun in loka! Premehak si!«

»Torej z Bogom!«

»Z Bogom! Nikar si ne ženi k sreči! Mogoče, da te je sam Jezus obvaroval, ker bi te bilo konec pri njej.«

Jasjek je že odhajal po cesti, stari Gonsjorek pa je godrnjal:

»Grozno nespameten postane človek zaradi ženske. Ta je bil videti vrl dečko; vse mu je šlo od rok, pri žagi, pri konjih, v mlinu, in lepo je znal igrati. To ga je pa tako predrugačilo... Ljubezen! Hm! Ali je to glava, ali noga, ali pa vse skupaj? A če se je lotiš, po tebi je! Hm! Ko bi se mi vsaj vrnilo tistih dvajset let!«

Zopet je šel Jasjek Mosjenžni Muzika čez hribe in doline proti Ogrski in je govoril sam pri sebi:

»O, kakšen neumnež sem! Zakaj se nisem takrat v mlinu okrenil k njej? Ali ni bilo dosti priložnosti? Saj je sama čakala! Sama je hotela... O ti neumnež neumni!«

»Kakšna je ta duša v meni? Sam se ji čudim. Česar nočem, to mi sili v pest, kar bi hotel, to mi moje, kar bi pa lahko bilo moje, tega ne lovim in ne stisnem... Ali sem začaran? Marisje Hoholovske nisem mogel vzeti, dosti sem trpel zaradi nje... Takrat, ko se mi je ponujala prilika... sem zamudil. Ej! Ali so mi te-le gosli naredile? Ali me ne vodijo tja, kjer mčesar ni zame? Dušo so mi razmehčale; saj je rekla ona: »Tvoja duša ni možka, ampak otroška!« Ni je sreče z njimi, pa je ni! Ali so me začarale?... Sicer pa, če bi njih ne bilo, bi me ne bila najela h konjem... Vse je govorilo o meni... Zaradi teh gosli!

In taka žalost ga je prevzela, da je dvignil roko, v kateri je držal gosli, in je hotel z njimi udariti ob kamen — potem pa se je spomnil, da je to vendar vse in edino, kar ima na svetu!... Da nima ničesar več!... Nič, samo te gosli in glas, ki gre po svetu o njih.

In je zaigral, a ne svojo pesem, niti kako drugo žalostno, ampak udaril je z lokom po strunah, da so zazvene vse naenkrate in je zaigral čarodejno rokovnjaško korčnico:

»Hej, gremo v les — na kapi se treso peresa, hej, gremo v les — kjer gremo, tam se zemlja stresla!«

Tako igrajoč je šel na Ogrsko in ljudje niso nič več slišali o njem. Nekateri so pravili, da je šel k ciganski bandi, ki ga je že prej hotela najeti, drugi, da je utonil v Vahu, drugi, da se je izpil in umrl, še drugi pa so pravili,

gospodje, ki niso več mastno plačani komisarji pri Trboveljski družbi, kot je gospod Prepeluh. V pravični ureditvi razmer med vsemi stanovi pa bo mir in zadovoljnost vseh, ker kmet hoče miru in pravice. —

Proti Hrvatom.

Kmetijci v Sloveniji očitajo SLS, da je šla v vlado, ki je proti Hrvatom. Zakaj bi naj bila sedanja vlada — protihrvatska, seveda ne povedo. SLS je pred leti, ko je bila vabljen, naj gre v vlado z radikali, to odklonila, češ, da brez Hrvatov ne gre v vlado. SLS je priborila Hrvatom, posebno radičevcem veljavnost njihovih mandatorov, ona jim je pripravila pot v Beograd, ona je žrtvovala dostikrat lastne interese ter se izpostavila za koristi Hrvaške. Ko pa je Radič prišel v vlado — kaj pa je on napravil za Slovenijo? Seveda za Pucljevce in njegove agente že, da jim je dal mastne službe, toda za Slovenijo ni storil ničesar. To ja, da je hotel Prekmurje odtrgati od Slovenije in ga priklopiti Hrvaški. To tudi, da je vsemogoče urade za Slovenijo centraliziral v Zagrebu ter je hotel vso Slovenijo le kot del Hrvaške napraviti. Zaradi tega je postavil v Prekmurju pri zadnjih oblastnih volitvah posebno kandidatsko listo proti Pucljevi slovenski. Tedaj je bil tudi Puclj sam proti Hrvatom. Zdad jim že zopet hlapčuje. Ve pa naj, da naš kmet ne mara hlapčevati, ne Beogradu, ne Zagrebu, pač pa bo v Sloveniji odločeval on po svojih kmetijskih zastopnikih v obeh oblastnih skupščinah. —

Puceljeva železnica.

Pucelj pravi, da je vse njegova zasluga, da se bo gradila železnica iz Slovenije do morja. Pravi, da se SLS diči z njegovim pavovim perjem. Povdariti pa moramo, da če se že tako baha kakor pav, da perja nima več, da bi se mogel kdo z njim dičiti. »Kmetijski list« mu je že celega izčufal. Je res nerodno, če se tako zgodi: Pucelj govori, SLS pa dela. Pa menda bo glavni le tisti, ki se je dela lotil. —

Sam Pucelj piše o veronauku.

Verjamemo, da je Pucelju težko, ko je sedanji minister dr. Kulovec zopet odredil, naj se na enoletni vinarski in sadjarski šoli zopet poučuje veronauk, katerega je preje on dal odpraviti. V »Kmetijskem listu« sam piše, da je laž, da bi se za časa njegovega ministirovanja odpravil veronauk na tej šoli. Ima pa gospod res kratek spomin. Zato danes še enkrat navajamo datume in številke:

Iz kmetijskega ministrstva, kjer je ministroval g. Pucelj, je dne 17. avgusta 1926, št. 35.659-II, izšel odlok, s katerim se je ukinil veronauk na vseh šolah, kjer sploh odločuje kmetijsko ministrstvo. To se je tudi povsod izvršilo. V Maribor pa dotični odlok ni prišel. Ker ni prišel, nihče o njem ni izvedel in tako je dosedanji katehet hodil še nadalje poučevati veronauk v mariborsko kmetijsko šolo (specialno vinarsko in sadjarsko šolo). — Dne 16. nov. 1926, št. 48.799-II, pa je ministrstvo sporočilo, da to ni v smislu prejšnjega odloka. Ker pa vodstvo šole odloka še sploh ni prejelo, se je z novim odlokom z dne 8. dec. 1926, št. 52.045-II, ponovno odredilo, da se mora prekiniti verouk, vsled česar je prenehalo poučevanje verouka.

To je eno. Potem pa vprašanje, zakaj se ni verouk takoj 1. februarja uvedel, ko je dr. Kulovec minister postal? Odgovorimo mu, da se je takoj vložila prošnja in ko je po uradni poti prišla v Beograd, jo je gospod minister takoj rešil, zato je prišla v dveh mesecih nazaj, če tudi rešitve takih zadev hodijo dolge mesece. —

In tretje je, da ni šlo ne prvič in ne drugič zaradi honorarja, ker je to vprašanje tudi zdaj ostalo nerešeno, in se je le načelno dovolilo zopet vpeljati veronauk na to šolo.

Ker »Kmetijski list« piše, da je Pucelj lepo opravil velikonočno spoved, mu zdaj le še svetujemo, naj se tudi poboljša in naj piše tako, kakor je res. —

Dr. Žerjav — izdajalec Slovenije.

Kaj takega pa je le dr. Žerjav mogel storiti. V svojih listih doma piše, da SLS ni ničesar za Slovenijo dosegla, v

Beogradu pa je v srbskem listu napisal članek, kjer je začel Srbe hujskati, naj vendar ne dajejo toliko pravic in olajšav Sloveniji. Dejal je, da je že izjemno stanje v Sloveniji, ker bo ta imela vse večje predprave, kot druge cele srbske pokrajine. Ne le, da je tako početje samo na sebi grdo in nepošteno, če govoriš tu tako v Beogradu pa drugače, je poleg tega še naravnost izdajalsko. Slovenija ne dobiva zdaj nikakih predprav, ampak le svoje pravice, kakor ji gredo. In če bo kedaj dobila, česar druge pokrajine ne bodo dobile, se naj pa pomisli, da je tudi plačevala, kakor druge pokrajine niso! To Žerjavovo početje pa naj si zapomnijo vsi tisti, ki so še zaupali SDS. — Izdajavec ne bo naš narod podpiral! —

Državna politika.

NOVA VLADA.

Dasi je prejšnja vlada vršila državne posle v najboljšem redu, pripravila in izglasovala proračun, ter se odločila, da bo šla na veliko delo gospodarskega in socialnega ozdravljenja, je vendar zopet prišlo do izpremembe. Ker je naše politično življenje v Beogradu kakor aprilsko vreme, zato se ne more takoj reči, od katere strani je pripihal veter, da je vlado strmoglavil proti volji predsednika Uzunoviča in brez vprašanja radikalnega kluba. Vmes je posegla močna roka, ki mora biti vsaj tako močna, kot je parlament, ker je vlada padla izven parlamenta. Nova vlada šteje 13 ministrov, 5 mest je ostalo nezasedenih, ker se je pričakovalo, da pojde SLS v vlado, kar pa se ni zgodilo. Listi pišejo, da se bo SLS še-le odločila, kako sodelovati v novi kombinaciji. Nova vlada ima sledeče člane: Velja Vukičević (radikal-Jovanovičev) ministriški predsednik, minister notranjih del in zastopnik ministra prosvete. Voja Marinković (demokrat-Davidovičev) minister zunanje politike, Bogdan Marković (radikal iz prejšnje vlade) finančni minister. Milan Srškić (radikal) minister pravde in zastopnik ministra vere. Krsta Kumanudi (demokrat-Davidovičev, beograjski župan) minister za šume in rude in zastopnik ministra za izenačenje zakonov. Dr. Ilija Šumenković, minister javnih del. Dr. Aleksander Mijović, minister socialne politike. Dr. Vlada Andrić, minister agrarne reforme in zastopnik ministrstva zdravja. Dr. Mehmed Spaho (musliman-Davidovičev) minister trgovine in industrije. Svetozar Stanković, minister kmetijstva in zastopnik ministra pošte. Dr. Ninko Perić, minister brez posebnega delokroga. V tej vladi je 6 radikalov, 5 članov Demokratske zajednice (4 demokrati in en musliman) ter dva generala. Novi ministri so po zapri-segi takoj prevzeli posele.

Ali delovna ali volilna vlada? Dasi se splošno govori, da bo ta vlada izvedla nove volitve, je vendar to le govorjenje, ki ne bo odgovarjalo resnici. Demokrati in radikali sta prehuda konkurenta v Srbiji, kjer niso najbolj svobodne volitve, da bi skupaj izvajali vodstvo teh volitev. Gre gotovo za čisto kaj drugega.

Narodna skupščina odgojena do 1. avgusta. Takoj, ko je nova vlada prisegla, je kralj podpisal ukaz, da se Narodna skupščina skliče še le 1. avgusta t. l. Ta vlada sedaj, kot je sestavljena, nima večine v skupščini, zato seveda je morala seči po tem sredstvu samoderstva, drugače bi že 19. t. m., stara komaj 2 dni, padla. Že iz tega sledi, da sedanja vlada ni močna. Še bolj pa, ako vemo, da jo sestavljata dve popolnoma si nasprotujoči stranki v Srbiji. Ti dve stranki imata vsaka svoje uradništvo, kadar pride ena na vlado, mora drugo uradništvo iti in pride uradništvo te vladajoče stranke v urade. Kadar nastopi druga stranka, tedaj se zopet vse uradništvo menja. Zato je verjetno, da dolgo ta slova Srbov iz bivše kraljevine ne bo držala, ako se vlada ne razširi na stranke iz prečanskih krajev. Ker pa smo prejeli o tem še le prva poročila, ko za Veliko noč niso listi izšli, bomo o tej izpremembi prihodnjič več poročali.

kri ter kletev, ravno to bi rad zaupal radovednim čitateljem »Slov. Gospodarja« v naslednjih vrstah.

Vstajenje pri Sv. Kati je začelo oznanjati že koj na veliko soboto popoldne gromenje topičev. Zagorci so med seboj naravnost tekmovali, kateri bo spustil to popoldne v zrak več smodnika.

Proti četrti uri so napolnili plac (trg) pred farno cerkvijo sv. Katarine otroci v res belo prepranih hodnih robačah, lepo snažno oblečeni fantje ter dekleta in seveda tudi odrasli seljaški narod z nami, radovednimi Stajerci vred. Malo pred peto uro so prinesli pred glavna cerkvena vrata štiri najbolj premožni ter ugledni Zagorci nebo. Če je še bila velika sobota tako solčno lepa, da se je kadil prah po kolovozih, zagorski nebonešo so imeli nove in na visoko zavihane hlače. Sam sem slišal na lastna ušesa, ko je zbral občinski pandur te štiri seljake, je rekel naj-vplivnejši med njimi:

»Podsuhimo si gače, idemo neba nosit.« Po vojaško se je sklonila četvorica, zavihala prav na visoko hlače in hajdi v cerkev po nebo. Pred nebo se je razporedila 16 mož broječa katarinška banda (godba) na pleh ter boben, za nebom je čakal na gospoda plebana šolnik (Zagorci pravijo školnik) s pevci ter pevkami.

Izpred božjega groba se je oglasil gromoviti glas katarinškega starega gospoda plebana: Kralj nebesni . . . Ministranti, bogzna koliko jih je bilo, so zazvončkali, školnik in pevski zbor je nadaljeval od gospoda plebana za-početno velikonočno pesem, pod nebom se je prikazala monštranca. Pri pogledu na vstalega Zveličarja, so poklekli vsi Zagorci, se globoko poklonili, trkali na prsa in ponavljali za plebanom ter pevci: Kralj nebesni . . .

Ko je bilo končano res ganljivo lepo počestčenje vstalega nebeškega Kralja, je udaril mustačasti muzikaš Ste-fek na veliki boben, banda je nastavila pihala, pleban ter školnik sta zaprla usta, Zagorci so vstali, banda je za-svirala prav poskočno, začela se je dolga — dolga procesija otrok, odrasle mladine, mož in žen navzdol po katarinškem placu.

Banda je odsvirala prvi komad, oglasila sta se takoj g. pleban ter školnik z novo kitico o alabi nebeškega

V DRUGIH DRŽAVAH.

Italija noče pogajati s Jugoslavijo. Ker je Italija upa-la, da se je že pozabilo na njeno prvotno laž o pripravah Jugoslavije, je zdaj, ko bi se naj pogajanja začela, iz-javila, da se ne bo pogajala, ker noče z Jugoslavijo glede Albanije nobene razprave. Istočasno pa italijenski listi pišejo, da Jugoslavija in Francija pripravljata skupen na-stop zoper Italijo. Upati pa je, da bo Italija tudi s tem na-črtom propadla in da bo že dobila odgovor za vse te svoje laži.

Italijansko-ogrski dogovor je prav slabo vplival na Rumunijo, ki ima tudi dogovor z Italijo. Ta je zdaj na-pravila enak dogovor z Ogrsko zoper Rumunijo, kakor ga ima Rumunija zoper Ogrsko. Veliko poštenosti ni v takem početju, zato se je posebno na Rumunskem zelo ohladilo razpoloženje za Italijo. —

Na Rumunskem so se tudi drugače razmere že precej polegle, ker je kralju Ferdinandu bolezen toliko popustila, da se ni bati že zdaj najhujšega. Tudi zunanje politični položaj je zelo vplival na pomirjenje notranjopolitičnih sporov. —

Rusija in Jugoslavija se zblizujeta. To je za nas zelo veselo poročilo, ker vemo, da bo velika Rusija naša dobra zaslomba, ker nam Rusija nudi popolno pomoč zoper Ita-lijo, da bo ta rogovilež Mussolini malo bolj miren. Dasi se za notranjopolitične razmere v Rusiji ne moremo za-vzemati, je vendar želeli, da se to zblizanje med obema državama kar najbolj pospeši.

Dogodki na Kitajskem niso povsem jasni. Poročila si zelo nasprotujejo. Boj se vrši še vedno, in sicer huje kot do zdaj, med severno in kantonsko armado. Rusija je pri-pravljala pohod na Kitajsko. Enako so tudi druge države odposlale svoje ladje in zrakoplove, da jih imajo za vsak slučaj v bližini. Boj gotovo še ne bo kmalu končan.

Moderno preganjanje kristjanov se vrši v Ameriki, kjer se je osnovala posebna organizacija Ku-kluks-klan, katera po skrivnem mori kristjane in jih napada, ruši tudi cerkve itd. Ameriška vlada bo zato na zahtevo katoličnanov začela to organizacijo kot zločinsko tolpo preganjati. —

Kaj je novega?

Sveti obred umivanja nog je izvršil prevzvišeni vla-dika lavantinski na letošnji veliki četrtki pri dvanajstih starčkih, katerih imena so: Janez Berglez 79 let star, Al. Deutscher 62, Janez Drevenšek 65, Stefan Feigl 65, Jurij Gorjup 73, Franc Gsellmann 60, Janez Karmel 74, Jakob Mahanje 88, Janez Pušnik 63, Jožef Šerbela 77, Jakob Skofič 76 in Matija Zmave 70. Skupna starost teh »apo-stolov« znaša 852 let.

Opasna vlomilska banda pod ključem. Maribor je že-več mesecev vznemirjala tolpa vlomilcev, ki je izvršila zlasti po zimi več drznih vlomov. Vlomljeno je bilo dva-krat v tovarno čokolade »Mirim« v prostore elektro-tehnične tvrdke Sprager, najdrznejši pa so bili v lomu v go-stilne. Ni bilo skoro gostilne v mestu, ki bi je ne bili vlo-milci obiskali. Policija je bila neprestano na delu, vendar so imeli vlomilci srečo in jim dolgo nihče ni mogel do ži-vega. Končno pa jih je spravil v roke policije slučaj, s ka-terim niso računali. Nemalo zasluge ima pri tem novi po-licijski pes, ki ga ima mariborski policijski komisariat šele nekaj mesecev, pa se je sijajno obnesel že pri prvi preizkušnji. V gostilno v Strmi ulici je bil v noči od ne-delje na ponedeljek izvršen vlom. Storiec se je pri tem obrezal na steklenih vratih v roko ter je močno krvavel. Policija je pripeljala takoj, ko je bila v ponedeljek na vse zgodaj o vltomu obveščena, na lice mesta psa, ki je šel za svežo sledjo ter vodil detektiva do neke samotne hiše, ležeče kakih 15 minut izven mesta. Hiša je bila obkoljena in prebivalci aretirani. V njih so dobili vlomilce, katere-so že toliko mesecev zasledovali.

da se je združil z rokovnjači nekje v sedmograjskih go-vah. Nihče ni vedel nič gotovega.

Za njim je ostala samo povest in ta-le pesem:

»Jaška godca glas gre v deveto vas,
Jaška več ne bo, glas ostal še bol.«
(Konec.)

Januš Golec:

Vstajenje v hrvatskem Zagorju.

Bog je obdaril to revno hrvatsko Zagorje z obilico otrok, s katerimi se smelo ponaša vsaka družina. Pred vsako zagorsko bajto ugledaš celo kopico bosonogih srajč-nikov in se ločijo deklice od fantkov po tem, da ima dečko poleg hodne srajce — edinega oblačila, še klobuček na glavi, dekletce pa še tega ne. Po zimi in poleti se podi bosonoga hrvatska deca okrog v zamazanih hodnih dolgih srajcah; le veliki teden jih mati prepere, da so lahko pri svečanosti Vstajanja v belih robačah in fantki pod kolikor mogoče novimi klobuki.

Tako proti štirinajstemu letu zleze zagorski Hrvatek iz hodne robače in smukne v hlače. Zagorec v hlačah sme med moško mladino in dobiva s časom fantovske pravice, ki so pri Hrvatih veliko bolj zgodne nego na Stajerskem.

S sigurnostjo lahko trdim, da ima malokateri narod v tako visokih časih praznik Vstajanja kakor ravno Hrvat-ski Zagorec. Da je snažna za velikonočne praznike deca, po možnosti v novini oče ter mati, pečen puran na mizi in zraven tega polič zagorske vinske kislice, za tem praz-ničnim ciljem so osredotočene celotne skrbi zagorskega seljaka.

Mi Obsotelčani smo se udeleževali vsako leto Vsta-janja pri sosedni hrvatski Sv. Katarini, ki se je vršilo na veliko soboto proti večeru. To zagorsko Vstajenje je bila posebnost, ki je vlekla nas Stajerce ne iz pobožnosti, am-pak radi tega, ker se je započeta z gorečo molitvijo, na-vdušenim petjem ter gromečo godbo, končavala s krvjo ter kletvijo. Tako je pač bilo za mojih mladih let; danes ni več in je ravno Vstajenje pri Sv. Katarini vzgled prave krščanske molitve ter navdušenosti za ustalega Zveličarja. Kako sta izginili pri Katarinčanih iz velikonočne procesije

Kralja in od zadaj je molil goreče in na ves glas v skoraj nepregledni vrsti neprisiljeno verni hrvatski narod. God-ba, petje, molitve, pritrkavanje zvonov — vse to je bilo-keake tričetr ure velikonočno svečano in je ganilo vsa-cega, ki je gledal prvič razvoj res veličastne katarinške procesije.

Procesija se je pomikala navzdol po trgu in zavila nazaj proti cerkvi. Več nego moških je bilo pri vstajenju tudi na Hrvatskem žensk. Fantje in moške so lezli že na-vzgor po placu in nazaj proti cerkvi, dekleta in žene pa še le navzdol in tedaj je prišlo vsikdar do usodepolnega sre-čanja. Kakor hitro so prišli zagorski fantalini mimo deklet in žen, so potegnili iz žepov pistole, jih namerili ženskam pod noge, razleglo se je pokanje, temu je sledil krik pre-strašenega ženskega spola, tu je odtrgalo enemu prst na roki, drugemu že dva, tretjemu je posmodil smodnik obraz, četrti je že bežal na vso sapo po placu proti občinskemu vodnjaku z okrvavljeno roko, molitve je nehala, istotako petje, čuti je bilo le še udarce velikega bobna, pleban se je tresel pod nebom od jeze in mesta: Kralj nebesni . . . je vrel iz ogorčenih prs: Proklete gadine, magari, da bi vam le potrgalo poleg prstov še glave! Pandur je rotil fan-taline, jim grozil, a vse zaman, ker sam se jih ni upal lo-titi, saj jih je bilo na stotine. Še pred minutami tako slo-vesno pobožna procesija Vstajanja, je zdrknila na mah na čisto navadno bojno poljano, kjer se strelja, kadil prah, kričel, kolne ter tekajo ranjenci v krvi sem ter tja, iskajoč prve pomoči. Kakor so klečali verni Zagorci ob začetku procesije na tleh v vsej ponižni pobožnosti, peli in molili, tako jih je minulo pri poku pištol in ženskem kriku Boga moleče razpoloženje, so se krohotali na glas, bodrili ne-ustrašene strelce in se seve psovali med seboj z vsemi mogočimi priimki iz pekla ter živalstva. Enkrat po šesti uri je postavil g. pleban na veliki oltar monštranco, nebo-nosci so si odvihali na visoko podsukane hlače in jo od-kurili tudi oni navzdol po placu, kjer je svirala v krogu stoječa banda, krog nje so pa nabijali fantini pištole, stre-ljali v tla proti kričečim ženskam, krog občinskega vod-njaka se je kar drenjalo raznih ranjencev na rokah in po obrazu . . .

(Dalje prihodnjič.)